

דוחה הגמרא: אָמַר רַבִּי יוֹרְאֵהוּ, דְּבוּלֵי עֲלָמָא וְסִתּוֹת דְּאוֹרֵייתָא, 59
אלא, כָּאֵן - מֵה שְׁטִיהָרָה רַב כְּשִׁמְצָאָה טְהוּרָה, הֵיינו כְּשִׁבְרָקָה 60
עֲצָמָה כְּשִׁיעוּר וְסַת - מִיד סְמוּךְ לִזְמַן וְסַתָּה, וְלִכְּן טְהוּרָה כִּיּוֹן שָׁאִילו 61
רַאתָּה בִּשְׁעַת וְסַתָּה בּוּדְאֵי הִיתָה מוּצְאָה הָדָם בְּבִדְקָה כְּעַת. אִמְנָם 62
שְׂמוּאֵל טוֹבֵר שְׂכִיּוֹן שְׁלֵא בְּדָקָה עֲצָמָה בִּשְׁעַת וְסַתָּה מִמַּשׁ, חוֹשְׁשִׁים 63
שְׂרַאתָּה אִזּו וְנֹאבֵד הָדָם. וְכָאֵן - וּמֵה שְׂאִמְרוּ לְעִיל שְׂכִיּוֹן שׁוֹסַתוֹת 64
דְּאוֹרֵייתָא כָּל שְׁלֵא בְּדָקָה עֲצָמָה בִּשְׁעַת וְסַתָּה הָרִי הִיא טְמָאָה, 65
לְדַבְּרֵי רַב הֵיינו כְּשִׁלְּא בְּדָקָה עֲצָמָה כְּשִׁיעוּר וְסַת לִוְסַתָּה, אִלָּא 66
לְאַחַר זְמַן. 67
שִׁישָׁה אַחַרְתָּ: רַב נְחֻמְזֵן בַּר יִצְחָק אָמַר, בְּוָסַתּוֹת גּוֹפִייהוּ כְּמִיפְלָגֵי 68
רַב וְשְׂמוּאֵל, דְּמָר - שְׂשִׂמְוֹאֵל כְּסָר וְסִתּוֹת דְּאוֹרֵייתָא, וְלִכְּן כָּל שְׁלֵא 69
בְּדָקָה עֲצָמָה בִּשְׁעַת וְסַתָּה וּמִצַּאת טְהוּרָה, הָרִי הִיא טְמָאָה. וְמָר - 70
וּרַב כְּסָר וְסִתּוֹת דְּרִבְבִּנְךָ, וְלִכְּן אִם בְּדָקָה אַחַר וְסַתָּה |אָף לְאַחַר 71
זְמַן| וּמִצַּאת טְהוּרָה, הָרִי הִיא טְהוּרָה. 72
רַב שֶׁשֶׁת מְבִיא שְׂכַבְרָה נַחֲלֵקוּ תְנָאִים בִּיסוּד דִּין וְסַתּוֹת: אָמַר רַב 73
שֶׁשֶׁת, כְּתַנְנָא, שְׂשִׂנְיֵנו בְּרִייתָא, רַבִּי אֲלֵיעוּזֵר אָמַר, אִשָּׁה שְׂעַבְרָ 74
וְסַתָּה בְּלֵא בִּדְיָקָה, טְמָאָה נְדָה, שׁוֹסַתוֹת דְּאוֹרֵייתָא, וְחֻקָּה אוּרַח 75
בּוּמְנָה בֵּא. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, תְּבַדְּקֵן לְאַחַר וְסַתָּה, וְאִם מִצַּאת עֲצָמָה 76
טְמָאָה, הָרִי הִיא טְמָאָה לְמַפְרַע מִשְׁעַת וְסַתָּה, אֲבָל אִם מִצַּאת עֲצָמָה 77
טְהוּרָה הָרִי הִיא טְהוּרָה, שׁוֹסַתוֹת דְּרַבְבִּנְךָ. 78
הִגְמָרָא מְבִיאָה שְׂתַנְנָאִים נּוֹסְפִים נַחֲלֵקוּ בּוּד: וְהִנֵּי תְנָאֵי כִּי הִנֵּי תְנָאֵי, 79
דְּתַנְנָא, רַבִּי מַאִיר אָמַר, עַבְרָ וְסַתָּה בְּלֵא בִּדְיָקָה, טְמָאָה נְדָה. 80
וְחֻקָּמִים אָמְרִים, תְּבַדְּקֵן כְּעַת וְאִם מִצַּאת טְמָאָה, טְמָאָה לְמַפְרַע 81
מִשְׁעַת וְסַתָּה, אֲבָל אִם מִצַּאת טְהוּרָה הָרִי הִיא טְהוּרָה, שׁוֹסַתוֹת 82
דְּרַבְבִּנְךָ. 83
הִגְמָרָא מְבִיאָה שִׁישִׁית רַבִּי מַאִיר הַזְּכָרָה גַּם בְּמִשְׁנָה: אָמַר אֲבִי, 84
אַף אָנִי נְפִי תְנִינָא שְׂלְדַעַת רַבִּי מַאִיר וְסַתּוֹת דְּאוֹרֵייתָא, דְּתַנְנָן (לְהַלְךְ 85
לַט). רַבִּי מַאִיר אָמַר, אִם הִיתָה הָאִשָּׁה בְּמַחְבָּא מְחַמַּת פְּחַד 86
לִיסְטִים אוּ גִיִּס שֶׁל חִיילִים, וְהִנֵּיעַ שְׁעַת וְסַתָּה וְלֵא בְּדָקָה עֲצָמָה, 87
וְעַבְרָה שִׁעַת וְסַתָּה, הָרִי הִיא טְהוּרָה, וְאִין חוֹשְׁשִׁים שְׂרַאתָּה בִּשְׁעַת 88
וְסַתָּה, כִּיּוֹן שְׂחֻרְדָּה מְסֻלֶּקֶת אִם תְּהִיבִים. וְיִישׁ לְדִיִּיק, טְעָמָא טְהוּרָה 89
הוּא מְשׁוּם דְּאִיכָּא תְּרַדָּה הַסְּתַלְקַת דְּמִים, הָא לִיכָּא תְּרַדָּה, כָּל 90
שְׂעַבְרָ זְמַן וְסַתָּה בְּלֵא בִּדְיָקָה, טְמָאָה, אָף שְׁלֵא מִצַּאת דָּם, שְׂחֻקָּה 91
אוּרַח בּוּמְנָה בֵּא, אֲלָמָא שְׂלְדַעַת רַבִּי מַאִיר וְסִתּוֹת דְּאוֹרֵייתָא. 92
הִגְמָרָא מְבַרְרַת הָאִם יֵשׁ לְתַלוּת מַחְלוּקַת תְנָאִים נּוֹסְפַת בְּמַחְלוּקַת אִם 93
וְסַתּוֹת דְּאוֹרֵייתָא אוּ דְרַבְבִּנְךָ. לִיכָּא הִנֵּי תְנָאֵי כְּהָא נְפִי פְּלִיגֵי - הָאִם 94
יֵשׁ לְוַמֵּר שְׂגוּם תְנָאִים אִלּוּ נַחֲלֵקוּ בִּיסוּד דִּין וְסַתּוֹת, דְּתַנְנָא, תְּרוּצָה 95
דָּם מְחַמַּת מְכָה שִׁישׁ לֵה בְּאוּתוֹ מְקוּם, אֲפִילוּ רַאתָּה כְּתוּדָּה יְמִי 96
נְדַתָּה - בְּיַמִּים שְׂרִגִּילָה לְרֵאוֹת דָּם וְסַתָּה, וְהֵיינו בּוּמִן עוֹנָה בִּינוּנִית, 97
אוּ בּוּמִן וְסַתָּה הִקְבּוּעַ, טְהוּרָה, שְׂתוּלִים כָּל הָדָם בְּמַכְתָּה, שְׂאִינוּ 98
מְטָמָא. דְּכִּי רַבִּי שְׂמַעוֹן בְּן גַּמְלִיאֵל. רַבִּי אָמַר, אִכְּנָן אִין לֵה 99
וְסַתָּה קְבּוּעַ, אָף אִם עַבְרָ זְמַן עוֹנָה בִּינוּנִית וְרַאתָּה דָּם מְחַמַּת מְכָה, הִי 100
הִיא טְהוּרָה, אִמְנָם אִם יֵשׁ לָהּ וְסַתָּה קְבּוּעַ, וְרַאתָּה דָּם בּוּמִן וְסַתָּה, 101
חֻשְׁשִׁית לְוָסַתָּה - יֵשׁ לָהּ לַחְשׁוֹשׁ שְׂמַעוֹרֵב בְּדָם הַמְכַּח דָּם נִידוּת, 102
וְטְמָאָה. מְסִימַת הִגְמָרָא: מַאִי לֵאוּ, כְּהָא כְּמִיפְלָגֵי, דְּמָר - שְׂרַבִּי 103
כְּסָר וְסִתּוֹת דְּאוֹרֵייתָא, וְלִכְּן כָּל שְׂרַאתָּה בּוּמִן וְסַתָּה יֵשׁ לַחְשׁוֹשׁ 104
שְׂדָם נִידוּת מְעוּרָב בְּדָם הַמְכַּח, וְמָר - וְרַבִּין שְׂמַעוֹן בְּן גַּמְלִיאֵל כְּסָר, 105
וְסַתּוֹת דְּרִבְבִּנְךָ, וְלִכְּן תּוּלִים כָּל הָדָם בְּדָם מְכָה, וְטְהוּרָה. 106
דּוּחָה הִגְמָרָא: אָמַר רַבִּינָא, לֵא בְּכָךְ נַחֲלֵקָה, אִלָּא דְּבוּלֵי עֲלָמָא 107
סוֹבְרִים וְסִתּוֹת דְּרִבְבִּנְךָ, וְיֵשׁ לְתַלוּת שְׂכַל הָדָם דָּם מְכָה הוּא, וְהָכָא - 108
וְלִגְבִי אִשָּׁה זוֹ שִׁישׁ לֵה מְכָה, כְּמִקּוֹר מְקוּמוֹ טְמָא כְּמִיפְלָגֵי - בְּדִין 109
הָרַחֵם שְׂהוּא מְקוֹר הַדְּמִים בְּאִשָּׁה נַחֲלֵקוּ, הָאִם הוּא נַחֲשָׁב לְמִקּוּם 110
טְמָא, וְלִכְּן אָף דָּם מְכָה הִיוּצֵא דֶרֶךְ שֶׁם נַחֲשָׁב לְדָם טְמָא מְפַנֵּי שְׂנַעַע 111
בוּ. רַבִּין שְׂמַעוֹן בְּן גַּמְלִיאֵל כְּסָר, אִמְנָם הָאִשָּׁה טְהוּרָה מְטוּמָאתָּ נְדָה, 112
שְׂתוּלִים שְׂהִכַל דָּם מְכָה הוּא, וְאוּלַם דָּם הַמְכַּח טְמָא הוּא, מְשׁוּם 113
דְּקָאָתָּי - שְׂבַא דְּרַבִּי מְקוֹר שְׂמַקּוּמוֹ טְמָא, וְבִיצִיאָתוֹ מְטָמָא אַתָּה 114
הָאִשָּׁה טוּמְאָתָּ עַרְב. וְאָמַר לִיָּה רַבִּי, אִי תִישַׁת לְוָסַת - אִם חוֹשֵׁשׁ 115
אַתָּה לְדָם וְסַתָּה מְעוּרָב בְּדָם הַמְכַּח, אִם כֵּן אֲשָׁה נְפִי טְמָאָה טוּמְאָתָּ 116

הטילה כְּמִין נְפֵל לְבוֹר, כְּלוּמַר סִפְק אִם הִיא זֶה נִפְל, אוּ שְׂפִיר מְלֵא 1
רוּחַ, וְהִרִי זֶה סִפְק הַמוּצִיא מִיַּד סִפְק, שְׂסַפְק הַגְּרִירָה מוּצִיא מִיַּד סִפְק 2
טוּמְאָה. 3
מְקַשָּׁה הִגְמָרָא: וְהָא לִידַע אִם וְכָר אִם נְקֵבָה קִתְנֵי בְּרִייתָא, 4
וּמְשַׁבְּעָה שְׂבִירָה שְׂהִידָה נִפְל, וְרַק מִינָּה לֹא הִיא יְדוּעָה. 5
מִישִׁבְּעָה הִגְמָרָא: הַבְּרִייתָא קִיצְרָה בְּלִשְׁנָה, וְהָכִי קָאָמַר, וְכָא בְּהָן 6
וְהִצִּיִן בּוּ לִידַע אִם נְפֵל הַפִּילָה וְעִלְיָה לְמַנּוּת יְמִי טוּמְאָה וְטְהוּרָה, 7
אִם רוּחַ הַפִּילָה וְאִינָה צְרִיכָה לְמַנּוּת. וְאִם תְּמַצִּי לוּמָר - וְאִם יִרְאֵה 8
שְׂנֵפֵל הַפִּילָה, יִתְבּוּן לִידַע מִינָּה, אִם וְכָר אִם נְקֵבָה. 9
תִּירוּךְ נּוֹסֵף לְקוּשִׁית הִגְמָרָא שִׁישׁ לְהוֹכִיחַ מְכָר שְׂטִיהֵרוּ הַכּוּחַ 10
שְׂהִצִּיִן לְבוֹר שְׂסַפְק מוּצִיא מִיַּד וְדָא: וְאִיבְעִית אִימָא, אִמְנָם 11
הַשְּׂפַחָה הַטִּילָה וְדָא נִפְל לְבוֹר, אִמְנָם בִּין דְּהוּלָּה וְכִדְלָם מְצוּיִים 12
שֶׁם בְּבוּר, וְנָדָא תְּרוּרוּהוּ, שְׂחֻקָּתָם בְּכָךְ, וְנִמְצַא שׁוּדָא הוּצִיא מִיַּד 13
וְדָא. 14
לְעִיל (טו). נַחֲלֵקוּ אִמּוּרָאִים הָאִם דִּין וְסַתּוֹת' הוּא מְדָאוֹרֵייתָא אוּ 15
מְדַרְבְּנָן. הִגְמָרָא מְבִיאָה סִפְק חֲכָמִי הִישִׁיבָה בּוּד: כְּעוּ מִינֵיהּ מְרַב 16
נְחֻמְזֵן, הָאִם וְסִתּוֹת דְּאוֹרֵייתָא - חוֹבַת הַבְּדִיקָה כְּעַת הוּסַת הִיא מִן 17
הַטְּהוּרָה, וְלִכְּן דּוּקָא אִם בְּדָקָה כְּעַת וְסַתָּה וְלֵא מִצַּאת דָּם, הָרִי הִיא 18
טְהוּרָה, אֲבָל אִם לֹא בְּדָקָה, אָף שְׂבַדְקָה לְאַחַר זְמַן וּמִצַּאתָּה טְהוּרָה, 19
לְהַכָּה לְמַשָּׁה מְסִינֵי שְׂטָמָא מְסַפְק, שְׂחֻקָּה שְׂרַאתָּה בּוּמִן וְסַתָּה, 20
אִלָּא שְׂנִפְל הָדָם וְנֹאבֵד. אוּ שְׂמָא חַיִּיב הַבְּדִיקָה הוּא רַק מְרַבְבִּנְךָ, וְאִם 21
עַבְרָה וְלֵא בְּדָקָה כְּעַת וְסַתָּה, בְּחוּקַת טְהוּרָה הִיא. 22
רַב נַחֲמָן פִּרְשָׁת אַתְּ הַסִּפְק: אָמַר לָהּ, מְדָאָמַר הוּנָא תְּכַרְבִּין - מְכָר 23
שְׂאִמְרָ רַב הוּנָא חֲבַרְנֵנו מְשִׁמְיָה דְּרַב, שְׂאִשָּׁה שִׁישׁ לָהּ וְסַתָּה קְבּוּעַ, 24
וְהִנֵּיעַ שְׁעַת וְסַתָּה וְלֵא בְּדָקָה עֲצָמָה, וְלִכְּסוּף - וּבְבִדְקָה רֵאוּשׁוֹנָה 25
שְׂבַדְקָה עֲצָמָה לְאַחַר שְׂעַבְרָה עוֹנָת וְסַתָּה, רְאָתָּה דָּם, חוֹשְׁשִׁית 26
לְוָסַתָּה - שְׂמָא רַאתָּה כְּבַר בּוּמִן וְסַתָּה, וּמְטָמָא כָּל טְהוּרוֹת שְׂנַעַעָה 27
בְּהֵם מַאוּ, וְחוֹשְׁשִׁית גַּם לְרֵאֵייתָה - שְׂמָא רַאתָּה מִעַת לַעַת קוּדָם 28
לְרֵאֵייתָה, וּמְטָמָא כָּל טְהוּרוֹת שְׂנַעַעָה בְּהֵם מַאוּ. וְלִכְּן אִם בְּדָקָה 29
עֲצָמָה בְּחוּךְ מִעַת לַעַת לִוְסַתָּה, מְטָמָאִים גַּם הַטְּהוּרוֹת שְׂנַעַעָה בְּהֵם 30
קוּדָם וְסַתָּה, כָּל שְׂנַעַעָה בְּהֵם תוּךְ מִעַת לַעַת לְרֵאֵייתָה וְהִבִּין רַב נַחֲמָן 31
שְׂכַן הָדִין אִם אִם לֹא רַאתָּה דָּם בְּבִדְקָתָה שְׂלֵאֲתָה זְמַן וְסַתָּה שְׂהִירִי 32
הִיא מְטָמָא כָּל טְהוּרוֹת שְׂנַעַעָה בְּהֵם מוּמִן וְסַתָּה וְאִילְךָ. אֲלָמָא - יֵשׁ 33
לְהוֹכִיחַ שְׂוָסַתּוֹת דְּאוֹרֵייתָא, שְׂאִילוּ רַק מְדַרְבְּנָן, כָּל שְׂעַבְרָ וְסַתָּה 34
טְהוּרָה אָף שְׁלֵא בְּדָקָה עֲצָמָה בּוּמִן הוּסַת. 35
נּוֹסַח אַחַר בְּתַשׁוּבַת רַב נַחֲמָן: אִיכָּא דְּאָמְרִי, תְּכִי קָאָמַר לָהּ, יֵשׁ 36
לְדִיִּיק מְדַבְּרֵי רַב הוּנָא בְּשֶׁם רַב כַּךְ, טְעָמָא דְּרֵאָתָּה - דּוּקָא אִם 37
רַאתָּה לְאַחַר זְמַן, מְטָמָאִים כָּל טְהוּרוֹת לְמַפְרַע מוּמִן וְסַתָּה, שְׂתוּלִים 38
שְׂאִילוּ בְּדָקָה אוּ גַּם הִיתָה מוּצַאת הָדָם, הָא לֹא רְאָתָּה לְאַחַר זְמַן, 39
אִין חוֹשְׁשִׁין שְׂמָא רַאתָּה בּוּמִן וְסַתָּה וְנֹאבֵד הָדָם, וְאִין מְטָמָאִים 40
טְהוּרוֹת שְׂנַעַעָה בְּהֵם מִשְׁעַת וְסַתָּה וְאִילְךָ. אֲלָמָא וְסִתּוֹת דְּרִבְבִּנְךָ, 41
שְׂאִילוּ מְדָאוֹרֵייתָא הֵם, כָּל שְׁלֵא בְּדָקָה עֲצָמָה בּוּמִן וְסַתָּה וּמִצַּאתָּה 42
טְהוּרָה, יֵשׁ לְתַלוּת שְׂהִידָם בֵּא בּוּמְנָו, וְלְטְמָאוּתָה מוּמִן וְסַתָּה, אָף אִם 43
לֹא רַאתָּה לְאַחַר זְמַן. 44
הִגְמָרָא מְבִיאָה מַחְלוּקַת רַב וְשְׂמוּאֵל בְּדִין אִשָּׁה שְׁלֵא בְּדָקָה עֲצָמָה 45
בִּשְׁעַת וְסַתָּה, וּבְדָקָה לְאַחַר זְמַן: אִיְתָמַר, אִשָּׁה שִׁישׁ לָהּ וְסַתָּה קְבּוּעַ, 46
וְהִנֵּיעַ שְׁעַת וְסַתָּה וְלֵא בְּדָקָה עֲצָמָה, וְלִכְּסוּף - וְלְאַחַר זְמַן בְּדָקָה. 47
אָמַר רַב, אִם בְּדָקָה וּמִצַּאתָּ טְמָאָה, הָרִי הִיא טְמָאָה, וְאִם מִצַּאת 48
טְהוּרָה, הָרִי הִיא טְהוּרָה, וְאִין חוֹשְׁשִׁים שְׂרַאתָּה בּוּמִן וְסַתָּה וְנֹאבֵד 49
הָדָם. 50
דְּעָה חוּלְקַת: וְשְׂמוּאֵל אָמַר, אֲפִילוּ בְּדָקָה וּמִצַּאתָּ טְהוּרָה, נְפִי 51
טְמָאָה מוּמִן וְסַתָּה וְאִילְךָ, מְפַנֵּי שְׂחֻקָּה שְׂאוּרְךָ |רֵאִיתָ הָדָם| בְּוּמְנָו 52
הִקְבּוּעַ כָּא. 53
הִגְמָרָא מְנַסָּה לְתַלוּת מַחְלוּקַת רַב וְשְׂמוּאֵל בִּיסוּד דִּין וְסַתּוֹת: לִיכָּא 54
בְּוָסַתּוֹת כְּמִיפְלָגֵי, דְּמָר - שְׂשִׂמְוֹאֵל כְּסָר וְסִתּוֹת דְּאוֹרֵייתָא, וְלִכְּן אָף 55
אִם מִצַּאת טְהוּרָה, הָרִי הִיא טְמָאָה. וְמָר - וְרַב כְּסָר וְסִתּוֹת דְּרִבְבִּנְךָ, 56
וְלִכְּן כָּל שְׂמַצַּאת טְהוּרָה הָרִי הִיא טְהוּרָה, אָף שְׁלֵא בְּדָקָה עֲצָמָה 57
בִּשְׁעַת וְסַתָּה. 58

המשך ביאור למסכת נדה ליום רביעי עמ' א

7 שמשמשת כמה פעמים בלילה אחד, צריכה שני עדים על כל
8 תשמיש ותשמיש, ותבדוק באחד לפני התשמיש ובאחד לאחוריו,
9 ובבוקר תעיין בכלם, או תשמש לאור הנר, ולאחר כל תשמיש
10 תעיין בעד שקנחה בו, ויכולה לחזור ולבדוק בו. ובית הלל אומרים,
11 דיה בשני עדים לכל הלילה, ותבדוק בעד אחד לפני התשמיש
12 הראשון ובעד השני לאחר התשמיש האחרון.

1 נדה [שבעת ימים], ואי לא קיישת לוקת, שהרי לא טימאת את
2 האשה טומאת נדה, אם כן יש לך לטהר אותה לגמרי, כיון שמקור
3 מקומו טהור הוא.

משנה

4 המשנה מבארת את דין האשה שמשמשת כמה פעמים בלילה אחד,
5 האם היא צריכה לבדוק בכל תשמיש: בית שמאי אומרים, האשה
6

58 שבלילה נאמר שאביו הורה את אימו, למדנו שדווקא הלילה ניתן
 59 לשמש בו ולבוא להריון ואילו היום לא ניתן להריון, ואסור לשמש
 60 בו.
 61 ריש לקיש מביא מקור אחר לכך שאסור לשמש ביום: ריש לקיש
 62 אמר, מהכא - המקור לכך שאסור לשמש ביום הוא ממה שאמרו
 63 (משלי יט טז), 'בוזה דרכיו ימות', כלומר, שהמשמש באופן שיכול
 64 להביא לידי בויז, ימות, והמשמש ביום מביא לידי בויז אם יראה בה
 65 דבר מגונה ותתנגה עליו.
 66 הגמרא שואלת מה דורש כל אחד מהאמוראים מהפסוק שהביא
 67 השני, שואלת הגמרא: 'ריש לקיש, האי קרא דרבי יוחנן - פסוק זה
 68 'הלילה אמר הורה גבר' שממנו למד רבי יוחנן שאסור לשמש ביום,
 69 מאי דריש ביה - מה דורש בו ריש לקיש. משיבה הגמרא: מפני ליה
 70 לכדדריש רבי חנינא בר פפא - לדעתו צריך את הפסוק ללמוד
 71 ממנו את מה שדרש רבי חנינא בר פפא, דדריש רבי חנינא בר פפא,
 72 אותו מלאך הממונה על ההריון, 'לילה' שמו, כלשון הכתוב
 73 'הלילה אמר הורה גבר', כלומר, שהמלאך ששמו 'לילה' אמר
 74 שיהיה ההריון. ונזמל המלאך את הטפה של הזרע, ומעמידה לפני
 75 הקדוש ברוך הוא, ואומר לפניו, רבוננו של עולם, טפה זו מה
 76 תהא עליה, האם היא שיהיה נוצר ממנה יהיה נבזר או תלש חכם
 77 או טיפש, עשיר או עני. מודקדת הגמרא: ואילו האם יהיה רשע
 78 או צדיק, לא קאמר - לא שואל המלאך, והטעם לכך הוא, כדריש
 79 חנינא, דאמר רבי חנינא, הכל בידי שמים - כל המדות שיש לאדם
 80 וקורות חייו, נגזר מן השמים, חוץ מיראת שמים שתלויה בבחירת
 81 האדם. שנאמר (דברים יב), 'ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל
 82 מעמך כי אם ליראה' וגו', שרק דבר זה מבקש הקב"ה מהאדם לפי
 83 שהוא בידו, אבל שאר הדברים הם בידי של הקב"ה. ולפיכך המלאך
 84 אינו שואל אם יהיה האדם רשע או צדיק.
 85 שואלת הגמרא: ורבי יוחנן איך דרש מפסוק זה שאסור לשמש ביום.
 86 משיבה הגמרא: אם בן שלא בא הפסוק אלא ללמדנו ששם המלאך
 87 הממונה על ההריון הוא 'לילה', נכתוב קרא - היה צריך לכתוב
 88 בפסוק 'בזר הורה', מאי 'הורה נבזר' - לשם מה נכתב בפסוק 'הורה
 89 גבר', אלא לכך נסמכה התיבה 'הורה' לתיבה 'לילה', כדי לדרוש
 90 מכאן, שלילה ניתן להריון ויום לא ניתן להריון.
 91 שואלת הגמרא: ורבי יוחנן, האי קרא דריש לקיש - פסוק זה 'בוזה
 92 דרכיו ימות' שממנו למד ריש לקיש שאסור לשמש ביום, מאי דריש
 93 ביה. משיבה הגמרא: מפני ליה לכדכתוב בספר בן סירא, שלשה
 94 מנהגים שניתנו, וארבעה לא אהבת, כלומר, המנהג הרביעי אינו
 95 שנאוי כל כך אולם אינו אהוב עלי. ואלו הן: א. שר - תלמיד חכם
 96 הנרגל - שרגיל להימצא בבית המשתאות, שהוא מבוזה את כבודו.
 97 ואמרי לה - ויש שאמרו בלשון זו, שר הנרגן - תלמיד חכם שמרבה
 98 בדברים. (ואמרי לה, שר הנרגן - תלמיד חכם שכועס ונראה כמו
 99 אדם נבל). ב. והמושיב שבת - המושיב ישיבה לתלמידים בקרומי
 100 קרת - אלא גבוה שבעיר, שהוא נראה מגסי הרוח, וגם שמפזרים
 101 אותם העוברים ושבים מתלמודם. ג. והאוחז באמה ומשתין מים,
 102 לפי שהוא מתחמם וזו לידי קרי. שלשה דברים אלו אני שונא. ד.
 103 ודבר זה אינו אוהב, והנכנס לבית חבירו פתאום, בלא להודיע.
 104 מוסיפה הגמרא: אמר רבי יוחנן, ואפילו לבינו שלו לא יכנס
 105 פתאום בלא להודיע, שמוא עסוקים שם בדברים של צניעות. וסובר
 106 רבי יוחנן, שדברים אלו אנו לומדים מהפסוק 'בוזה דרכיו ימות',
 107 שהעושה מעשים אלו הוא בוזה את דרכיו, שמגנה עצמו, ומלעזים
 108 עליו בני המדינה.
 109 אגב שהביאו לעיל הובא בגנות המשמש לאור הנה, אגב זה מביאה
 110 הגמרא גם בריתא בענין זה. אמרת הברייתא: אמר רבי שמעון בן
 111 יוחאי, ארבעה דברים תקדוש ברוך הוא שונא, ואף אני איני
 112 אוהבן. ואלו הן: א. הנכנס לבית פתאום בלא להודיע, שמוא
 113 עסוקים שם בדברים של צניעות, ואין צריך לומר שהכנס לבית
 114 חבירו פתאום אינו ראוי. ב. והאוחז באמה ומשתין מים.

גמרא

1 המחלוקת ששנינו במשנה מובאת גם בברייתא: הנה רבנן, אף על פי
 2 שאמרו שהמשמש מפתו לאור הנה הרי זה מגונה, בית שמאי
 3 אומרים, צריכה האשה שני עדים על כל תשמיש שתשמש בלילה
 4 אחר, או תשמש לאור הנה, ותבדוק אחר כל תשמיש. ובית הלל
 5 אומרים, דיה בשני עדים לכל הלילה.
 6 מביאה הגמרא ברייתא שמבארת את טעמי המחלוקת: תניא, אמרו
 7 להם בית שמאי לבית הלל, לדבריכם שאין האשה בודקת אלא
 8 לאחר תשמיש אחרון, ליחוש - יש לחשוש, שפא תראה טיפת דם
 9 בגרמיה חרדל כביאה הראשונה, ותשאר בכותלי בית הרחם,
 10 ותתפנה השכבת זרע כביאה שנייה, ובבדיקה שלאחר ביאה
 11 האחרונה לא תמצא את הדם. משיבים בית הלל: אמרו להם בית
 12 הלל, אף לדבריכם שהיא בודקת לאחר כל תשמיש ותשמיש,
 13 ליחוש - יש לחשוש שעד שהריון - השכבת זרע בתוך הפה - אותו
 14 מקום, שפא נימוק והולך לו - שמוא באותה ביאה עצמה הוא
 15 מתכסה בשכבת זרע ונאבד ולא ימצא בבדיקה, אלא על כרחן שאין
 16 לחשוש לכך. אמרו להם בית שמאי, שיש לחלק בין החשש של
 17 אותה ביאה עצמה לחשש של ביאה שנייה, לפי שאינו דומה החשש
 18 שהדם נימוק פעם אחת, לחשש שמוא נימוק שתי פעמים, ולפיכך
 19 יש לה לבדוק אחר כל תשמיש.
 20 רבי יהושע מכריע במחלוקת שלעיל: תניא, אמר רבי יהושע, והאף
 21 אני את דברי בית שמאי שצריכה שני עדים על כל תשמיש. אמרו
 22 לו תלמידיו, רבי כמה הארכת - החמתרן את הדין עלינו. אמר
 23 להם רבי יהושע, מוטב שאאריך עליכם בעולם הזה, כדי שעל ידי
 24 כן יאריכו ימכם לעולם הבא.
 25 הגמרא מביאה מחלוקת אם חסדי יחמיר לבדוק יותר מדברי בית
 26 הלל: אמר רבי ירמיה, מוכרי פולס - בית שמאי ובית הלל נלמד,
 27 שבעל נפש - חסידו לא יבעול וישנה - לא יבעול פעמים באותו
 28 לילה ללא בדיקה בין תשמיש לתשמיש, שאף לבית הלל יש חשש
 29 שתראה מחמת התשמיש, שהרי הצריכו לבדוק לאחר תשמיש
 30 אחרון. ורמא אמר, בועל וישנה, בלא בדיקה. ופי תניא הריא
 31 שצריכה לבדוק אחר תשמיש, רק למהרות תיקנו זאת ולא לבעלה.
 32 מביאה הגמרא ראייה לדברי רבא: תניא נמי הכי, בלא דברים
 33 אמורים שתיקנו בדיקות לאשה, למהרות, אבל לבעלה מותרת
 34 בלא בדיקה. ובמה דברים אמורים שמתרת לבעלה בלא בדיקה,
 35 באופן שהניחה בפעם האחרונה פחותה מהרה, אבל אם הניחה
 36 פחותה ממאה, לעולם היא פחותה ואסורה לשמש, עד שתאמר
 37 לו מהורה אני.
 38 הגמרא מבארת את הדין אם בדקה בעד ונאבד: אמר רבי אבהו אמר
 39 רבי חייא בר אשי אמר רב, בדיקה בעד לפני תשמיש ולא הסתכלה
 40 האם יש בו דם, ואבד העד, אסורה לשמש עד שתבדוק שוב. מקשה
 41 הגמרא: מתקיף לה רבי אילא, אילו איתא - ואם היה העד קיים,
 42 מי לא משמשה ואף על גב דלא ידעה - האם אינה מותרת לשמש
 43 אף שעדיין אינה יודעת אם אין עליו דם, כמבואר במשנתנו שמניחה
 44 את העדים לבודקם ביום, ואם כן קשה, השתא נמי תשמש - אף
 45 עכשיו שנאבד העד תהא מותרת לשמש. מתרצת הגמרא: אמר ליה
 46 רבא, יש לחלק, זו שהעד שלה נמצא, מוכיחה קיים, ומחר תבדוק
 47 את העד ויוכח האם נטמאה, ואילו זו שנאבד עדה, אין מוכיחה
 48 קיים, ואם תשמש בלא בדיקה תתבטל תקנת חכמים שיש לבדוק
 49 לפני התשמיש.
 50 ברייתא לעיל הובא בגנות המשמש לאור הנה, אגב זה מביאה
 51 הגמרא את דין התשמיש ביום: אמר רבי יוחנן, אסור לאדם
 52 שישמש מפתו ביום. מבררת הגמרא: (אמר רב המנונא) מאי קרא
 53 - מהו הפסוק בו נרמז דין זה. משיבה הגמרא: שנאמר (איוב ג א),
 54 יאבד יום אולר בו והלילה אמר הורה נבזר, פסוק זה אמר איוב
 55 מתוך יסוריו, וקילל את היום שנולד בו, ואת הלילה שבו אמר
 56 המלאך הממונה על ההריון שאביו יעבר את אמו. וממה שאמר